

Rumoer rond rechtspraak

Naast het verslag van de RB-dag van 7 juni jl. vindt u in dit nummer van *Het Register* wederom een aantal actuele onderwerpen dat de fiscale gemoederen de komende jaren zal bezighouden. Zo zijn de afstempeling van het dga-pensioen en de innovatiebox deze eeuw al een soort 'evergreens' geworden en is de verwachting realistisch dat de renteswaps in het mkb en de papieren schenking tot nadere jurisprudentie aanleiding zullen geven.

Een van de onzekerheden voor de komende tijd betreft de belastingrechtspraak. Hoe zal die er uitzien? Op basis van de nieuwe namen van onze rechtbanken kan slechts worden geconcludeerd dat organisatiedeskundigen in de laatste reorganisatie met onze rechtbanken aan de haal zijn gegaan. Rechtbanken uit verschillende steden zijn samengevoegd en hebben soms onnavolgbare namen gekregen. Dat er naast een Rechtbank Noord-Holland een Rechtbank Noord-Nederland is, schept toch alleen verwarring?! Voor de naamswijziging van Rechtbank 's-Hertogenbosch in Rechtbank Oost-Brabant bestaat geen enkele aanleiding.

Dit alles is echter een bagatel als we een mogelijk (horror)scenario van de toekomstige wijzigingen nader beschouwen. Die voorgenomen wijzigingen vloeien voort uit het regeerakkoord, waarin is vastgelegd dat de Raad van State wordt gesplitst in een rechtsprekend deel en een adviserend deel. Het rechtsprekende deel wordt vervolgens samengevoegd met de Centrale Raad van Beroep (CRvB) en het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBB). Daarmee ontstaat dus een bestuursrechtelijk (appel)college dat de inzichtelijkheid van het stelsel van bestuursrecht-spraak en de rechtseenheid binnen het bestuurs(proces)recht vergroot.

Nu de plannen nog niet zijn uitgewerkt, schreef de Raad voor de Rechtspraak een position paper waarin twee varianten worden besproken. In de eerste wordt het nieuwe college opgenomen in de rechterlijke macht en vormt dit een soort gerechtshof. De Belastingkamer van de Hoge Raad zou dan gaan fungeren als een Bestuurskamer. De tweede variant behelst een reorganisatie waarin de CRvB en het CBB worden ondergebracht bij de Raad van State. Van uitspraken van dit college staat dan geen beroep in cassatie open.

Deze tweede variant vormt op termijn de grootste 'bedreiging' voor de huidige fiscale procesgang. Als de Raad van State gaat gelden als het bestuurlijke appelcollege, rijst op een gegeven moment de vraag waarom het fiscale bestuursrecht niet bij dit college is ondergebracht. Onontkoombaar is dan dat de relatie tussen de Hoge Raad en de Raad van State gaat wringen. Van een daadwerkelijke eenheid binnen het bestuursprocesrecht is dan nog steeds geen sprake en de (extended version van de) Raad van State zal zich – als Hoog College van Staat – met een zekere mate van waarschijnlijkheid profileren als dé instantie van het bestuursrecht.

Daarbij komt dat onlangs het aantal gerechtshoven en daarmee ook de fiscale belastingkamers is teruggebracht van vijf naar vier en het bij de deze hoven 'rommelt'. Ze zijn althans druk bezig met een project 'Innoverende Hoven', waarin ze zichzelf opnieuw proberen uit te vinden, teneinde beter in te spelen op de maatschappelijke behoeften ten aanzien van rechtspraak. Hoewel daarbij is uitgesproken dat het waarborgen van de eigen positie niet centraal staat, hetgeen natuurlijk nobel is, moet worden voorkomen dat dit ertoe leidt dat de belastingkamers ook zullen opgaan in de Raad van State. Want als dat gebeurt, is ook de Belastingkamer van de Hoge Raad verdwenen. <<<

Prof. mr. dr. G.J.M.E. (Guido) de Bont

Hoogleraar formeel belastingrecht aan de Erasmus Universiteit, advocaat bij De Bont Advocaten en lid van de redactieraad